ननुघटादालोकइवज्ञेयान्मायाशबलात्प्रकाशरूपंज्ञानमन्यत्नतुतयोर्गुणगुणिभावोयुज्यतेइत्याशंक्याह ज्ञानंज्ञेयमिति सत्यंज्ञानमनंतंब्रह्मेतिपूर्वप्रक्रांतंब्रह्मभृगुणावरुणोऽधीहिभगवोब्रह्मेतिपृष्टोयतोवाइमा निभूतानिजायंतेइत्यादिनाब्रह्मलक्षणमुक्त्वाहतद्विजिज्ञासस्वतद्ब्रह्मेतीतितस्यैवज्ञेयत्वमुक्तं अतोज्ञानवदेवब्रह्म प्रकाशमात्रस्यजगज्जन्मादिहेतुत्वायोगात् तस्माज्ज्ञेयान्निष्कृष्टंनिष्कलंज्ञानंनास्तिकिंतुज्ञेयमेवा स्ति ननुएकधाबहुधाचैवदृश्यतेजलचंद्रवदितिश्रुतेःप्रकाशस्यपृथक्त्वेतस्योपाधिमालिन्याज्जीवेष्वल्पत्वमुपाधेःस्वच्छत्वाच्चेश्वरेपूर्णत्वमित्यज्ञोजीवोज्ञईश्वरइतितयोर्विभागोयुज्यते अन्यथाजीवेशयोस्तुल्य ज्ञानतास्यात् मृद्घटयोरिवतुल्यगंधतेत्याशंक्याह अज्ञोज्ञइति अज्ञत्वज्ञत्वेतयोःस्वाभाविकेएवनत्वौपाधिके प्रमाणाभावात् तस्मान्नकेवलःप्रकाशःपृथगस्ति ननुतदैक्षतबहुस्यांप्रजायेयेतिकल्पादौईश्वरोजीवा दृष्टानुरोधात्स्रष्टव्यंसर्वमीक्षतेअतएवसर्वज्ञः शुद्धस्तुयत्रनान्यत्पश्यतिनान्यच्छृणोतिसभूमायोवैभूमातत्सुखंअथयत्रान्यत्पश्यतितदल्पंअथयदल्पंतन्मर्त्यमितिचतयोर्भेदःश्रुतइत्याह कस्तपाइति यएवकोभू

ज्ञानंज्ञेयंतथाज्ञोऽज्ञःकस्तपाअतपास्तथा ॥ सूर्यादःसूर्यइतिचविद्याविद्येतथैवच ॥ २९ ॥

मानंदःसएवतपाःआलोचनकर्ताआकाशाख्यः तथाचश्रुतिः यद्वावकंतदेवखंयदेवखंतदेवकमितिकखयोरभेदमुक्त्वोपसंहरतिप्राणंचहास्मैतदाकाशंचोचुरिति तत्रप्राणस्यविजानाम्यहंप्राणोब्रह्मेतिवदताउ पकोसलेनप्रागेवज्ञातत्वादाकाशाख्यकारणब्रह्ममात्रपरोयंवाक्यसंदर्भइत्यवसीयते ननुसगुणब्रह्मपरैवोपकोसलविद्यातत्रतद्युक्तमेव निर्गुणविद्याधिकारेतु अतपाःनिर्गुणः सूर्यादःसूतेविश्वमितिसूर्योमाया वीतमत्तीतिसूर्यादःसएवसूर्योपिमायावेशादितितापनीयेश्रूयते ईश्वरग्रासस्तुरीयइतिमाययाह्यन्यदिवेतिचेति तस्मादस्तीश्वरात्पृथङ्निष्कलइत्याशंक्याह अतपाःसूर्यादःसूर्यइतिचेति एकस्मिन्निर्गु णेसगुणादत्वंसगुणस्रष्टृत्वंचनयुज्यतेविरोधात् नहिकाष्ठादस्यवह्नेःकाष्ठोपादानत्वंघटते कूर्मांगवन्निर्गुणात्सगुणस्याविर्भावतिरोभावावेवभवतइतिचेत्तस्यैवतर्हिसगुणत्वापत्तेः श्रुतिस्तुसुषुप्तिसमाधिकालिक सुखप्रशंसामात्रपरेतिद्रष्टव्यं ननुयत्रत्वस्यसर्वमात्मैवाभूत्तत्केनकंपश्येदितिविद्यावस्थायांद्वैतदर्शनंनिषेधति यत्रहिद्वैतमिवभवतितदितरइतरंपश्यतीत्यविद्यावस्थायांद्वैतदर्शनमितिवदंतीकथमुपचारान्नेया त स्मादस्तिसगुणात्सद्वयादद्वयमन्यत् रज्जूरगवत्तुतत्रेश्वरस्योदयलयावितिनोक्तदोषइत्याशंक्याह विद्याविद्येइति उपासनैवविद्यातदभावोऽविद्या तत्रापिदेहमिवकृत्स्नंब्रह्मांडंस्वरूपादनन्यत्वेनपश्यतीतिनोक्त श्रुतिविरोधइतिभावः ॥ २९ ॥

Digitized by Google